

AL XII-LEA CONGRES EUROPEAN DE SOCIOLOGIE RURALĂ —

Budapesta, 1983

Între 24—29 iulie 1983 a avut loc la Budapesta al XII-lea Congres european de sociologie rurală cu tema, *Dezvoltarea rurală: perspective comparative*. Au participat circa 300 de specialiști din 40 de țări europene și de pe alte continente (plus circa 200 de specialiști unguri și din alte țări neînscrise pe listele oficiale de participare).

Delegația română a fost formată din: Ioan Matei, Mihai Merfea și Ioan Mihăilescu (din partea Academiei de Științe Sociale și Politice), Ion Cauc și Septimiu Chelcea (din partea Academiei „Ștefan Gheorghiu”) Agneta Nemenyi și Traian Rotariu (de la Universitatea din Cluj), Anton Carpinski și Vasile Miftode (de la Universitatea din Iași), Constantin Schifirneț (de la Centrul de Cercetări pentru Problemele Tineretului), Constantin Olteanu (de la Institutul de Expertizare și Recuperare a Capacității de Muncă) și Tatiana Olteanu (de la Institutul de Geriatrie).

Lucrările congresului s-au desfășurat în ședințe plene și în ședințe pe secții.

În ședințele plene au prezentat rapoarte: Ad. Nooij, președintele Societății Europene de Sociologie Rurală (SESR), Benő Vancsa, ministrul agriculturii din Ungaria (raport asupra situației agriculturii și asupra politicii agricole în Ungaria), K. Kulcsar, secretar general adjunct al Academiei Ungare (raport asupra cercetărilor în domeniul sociologiei rurale în Ungaria), N. Lomg (Marea Britanie), secretar al Comitetului științific al SESR (a prezentat comunicarea *Dezvoltarea participativă și rolul statului*), G. Enyedi, membru corespondent al Academiei Ungare (a prezentat raportul *Caracteristici principale ale mediului rural în Ungaria*).

Dezbaterile congresului au fost organizate pe 8 secții:

1. Caracteristici și rezultate sociale ale diferitelor politici agrare; 2. Beneficii și costuri sociale ale dezvoltării rurale în diferite contexte rurale: interferențele dintre nivelele local și național; 3. Realizări teoretice în studiul țărănimii; 4. Agricultorii ca participanți: punctele lor de vedere; 5. Activitățile femeilor într-o lume rurală în schimbare; 6. Migrațiile în zonele rurale și implicațiile lor sociale; 7. Birocrația, probleme de implementare și dezvoltare rurală;

8. Politicile și rezultatele sociale ale programelor de amenajări agricole.

Au fost organizate, de asemenea, grupuri ad-hoc privind relațiile dintre cercetarea rurală și politică, probleme specifice ale zonelor de munte, rețeaua mondială a centrelor de cercetări rurale.

Participanții români au prezentat comunicări în următoarele secții: — secția I, Ion Cauc, *Raportul dintre structurile economice și structurile socio-profesionale în centrele industrial-agrare*; A. Nemenyi, *Transformările în structura socială a zonelor rurale*; — secția a II-a, I. Matei, *Demersul ecologic în dezvoltarea rural-urbană*; I. Matei, C. Ionescu, *Dezvoltarea integrată rural-urbană și creșterea avuției naționale*; M. Merfea, *Cultura populară și valorizarea critică a tradițiilor și obiceiurilor*; M. Salvanu, *Utilizarea metodei lui D. Gusti în vederea dezvoltării armonioase a localităților județului Cluj*; — secția a III-a, I. Mihăilescu a prezentat *Satul românesc și sociologia rurală*; — secția a IV-a, C. Schifirneț, *Aspirațiile tineretului față de dezvoltarea mediului rural*; V. Miftode, A. Carpinski, *Aspecte ale dezvoltării rural-urbane în județul Iași*; — secția a VI-a, Traian Rotariu și A. Maier, *Evoluția demografică a unei zone de munte*; — secția a VII-a, I. Cauc și S. Chelcea, *Tradiție și actualitate în activitatea cultural-educativă din comunitățile rurale*; — secția a VIII-a, C. Olteanu și T. Olteanu *Considerații privind serviciile sociale în zona periurbană a Bucureștilor*.

În afara acestor comunicări, au fost difuzate în cadrul secțiilor și studiile altor specialiști români care nu au participat la Congres: M. Petrescu, N. Radu, M. Fulea, G. Tamaș, I. Petre, M. Cobianu, F. Costin, C. Radu, M. Băcănar, D. Banciu, I. Berceanu, D. Sandu, V. Constantinescu, P. Grigorescu, A. Flores, M. Lazăr, E. Mustață. Un set complet de comunicări a fost lăsat secretariatului congresului în vederea publicării.

Comunicările românești au fost bine primite de participanții la congres, unele dintre ele au făcut obiectul unor largi dezbateri sau au fost solicitate pentru a fi publicate de unele reviste străine.

În comunicările românești un loc important a fost acordat prezentării politicii partidului și statului nostru privind dezvoltarea agri-

culturii și mediului rural. Multe dintre realizările românești în acest domeniu, cum ar fi dezvoltarea integrată rural-urbană, dezvoltarea echilibrată a tuturor zonelor țării, politica de sistematizare teritorială, activitatea culturală de masă din mediul rural, au prezentat un mare interes pentru participanți. În condițiile unor dezbateri deosebit de exigente, cercetarea sociologică românească a făcut dovada unui înalt nivel problematic teoretic și metodologic.

O dovadă a bunei aprecieri de care s-a bucurat prezența românească la congres este și faptul că unii specialiști din Marea Britanie, Olanda, Danemarca și Polonia și-au exprimat dorința de a întreprinde studii sociologice în țara noastră.

Lucrările Congresului au scos în evidență *varietatea politicilor agrare* în funcție de sistemele sociale (și în interiorul lor între diferite țări) și de perioada istorică.

O preocupare care s-a situat în centrul discuțiilor a constituit-o *evaluarea consecințelor crizei economice internaționale, asupra agriculturii, comunităților rurale, politicilor agrare*.

Reevaluarea rolului agriculturii și comunităților rurale impune trecerea de la „analiza economicistă” a agriculturii și comunităților rurale (preponderentă în societatea capitalistă) la „analiza factorilor sociali” ai dezvoltării agriculturii și comunităților rurale.

O asemenea analiză reliefează rolul și contribuția sociologiei rurale în elaborarea politicilor agrare. A fost remarcată necesitatea unor schimbări teoretice în sociologia rurală, prin reevaluarea critică a sociologiei clasice.

S-a remarcat rolul crescând al femeilor în activitățile rurale, subliniindu-se interdependența dintre munca în gospodărie și din afara ei, fapt care pledează pentru o participare crescută a femeilor la luarea deciziilor și la activitățile de dezvoltarea comunitară.

Preocupările de a degaja perspectivele de dezvoltare a comunităților rurale au scos în relief elementele care fac ca satul — cu toată criza pe care o traversează — să rămână o realitate durabilă.

Profilarea plurifuncțională a satului, profesionalizarea agriculturii complementare cu păstrarea valorilor muncii tradiționale, programele de modernizare gândite în sistematizare nu pornind de la modelul urban ci de la sat, punând în valoare variante specifice de coexistență modern-tradițional, au fost soluții care au suscitat ample discuții.

La Congresul de la Budapesta au fost alese și noile organe ale Societății Europene de Sociologie Rurală. Noul consiliu are următoare componente: H. Newby (Marea Britanie) președinte; A. Vagvölgy (Ungaria) vicepreședinte; E. Harche (RFG) secretar; D. Symes (Marea Britanie); P. Siiskonen (Finlanda); B. van Deenen (RFG); R. Gubert (Italia); M. Halmaska (Polonia); M. Villaverde-Cabral (Portugalia); A. Nooij (Olanda); R. Langrave (Franța); A. Barbić (Iugoslavia); L. Ananikas (Grecia); I. Mihăilescu (România).

Au fost alese un nou comitet executiv și un nou comitet de program. Ca redactor șef al revistei „Sociologia ruralis” a fost ales B. Galljart din Olanda.

Viitorul congres european de sociologie rurală va avea loc la Lisabona în 1985, tema acestuia urmînd a fi stabilită de către comitetul științific.

Ioan Matei, Ioan Mihăilescu

AL XVII-LEA CONGRES MONDIAL DE FILOSOFIE

Canada, 1983

Între 21–27 august a.c., la Montreal (Canada) s-au desfășurat lucrările celui de-al XVII-lea Congres mondial de filosofie, cu tema *Filosofie și cultură*, organizat sub egida Federației internaționale de filosofie.

La lucrările Congresului au luat parte aproape 2 000 de participanți din 70 de țări. Pentru prima dată, după cel de-al doilea război mondial, la Congres a fost prezent și un reprezentant oficial al R.P. Chineze.

Pe parcursul unei săptămîni, lucrările s-au desfășurat în plenare, secțiuni, colocvii,

mese rotunde etc. Datorită temei extrem de vaste și complexe, aria problematică a Congresului a avut un caracter relativ mozaicat, de o extremă diversitate, ideea de cultură cit și cea de filosofie fiind abordate în cele mai variate contexte tematice. De aici a decurs și un aspect negativ, acela al unei prea accentuate dispersări tematice. Cu toate acestea, spre deosebire de Congresul mondial precedent care a avut loc în 1978 la Düsseldorf (R.F. Germania) lucrările cărui au fost caracterizate de o accentuată notă polemică

față de filosofia materialist-dialectică și istorică, încercându-se să se acrediteze ideea că „împasul socialismului real” demonstrează, în practică, lipsa de valabilitate teoretică a filosofiei marxiste, Congresul de la Montreal s-a desfășurat sub auspicii constructive, marea majoritate a participanților situându-se, în principiu, pe o platformă comună de idei: aceea a necesității ca — în condițiile actuale, ale unui apăsător tehnocratism determinat de desfășurarea revoluției științifico-tehnice și ale cursei înarmărilor, cînd pericolul unui eventual război nuclear ar pune sub semnul întrebării însăși existența umană — să se depună un efort sporit pentru apărarea valorilor umaniste, ale civilizației și culturii omenestii. Pe această platformă comună de idei s-au întîlnit, cu toate deosebirile esențiale de conținut, cele mai diferite tendințe și orientări filosofice actuale, de la cele de stînga și pînă la cele ale existențialismului catolic sau neotomismului. Din această cauză, în mod pozitiv, în ciuda diversității teoretice în abordarea problemelor legate de raporturile dintre filosofie și cultură, s-au creat condițiile unui dialog fertil, responsabil, lipsit de tensiunile și convulsiile ideologice prezente la alte congrese. Într-o măsură mult mai mare decît la Congresul anterior, au fost afirmate criteriile raționaliste și umaniste în dezbaterile celor mai diverse probleme și îndeosebi a celor privind impactul științei și tehnicii asupra societății, semnificația umană a tehnicii, relația dintre cultura umanistă (în sens, tradițional) și cultura științifică și tehnică, dintre raționalitatea tehnică și raționalitatea culturală ș.a. Necesitatea apărării păcii și a valorilor umaniste a depășit obstacolele existente de obicei în fața unui dialog care trebuie să aibă loc între gînditori cu poziții teoretice aflate, nu odată, în antiteză. Dealtfel, în cuvîntul de închidere al Congresului noul președinte ales al Federației internaționale a societăților de filosofie, prof. Venant Cauchy, din Montreal (Canada), sublinia responsabilitatea ce revine filosofilor pentru viitorul omenirii, faptul „că dialogul este mijlocul cel mai eficace pentru construirea unei lumi a păcii, ridicată pe baze mai raționale și echitabile.

Pozitiv este și faptul că, depășindu-se unele tendințe europoe sau nord-americano-centriste, acordîndu-se mai multă importanță decît altădată gîndirii filosofice din lumea a treia, în cadrul Congresului au fost organizate secții speciale cum au fost: filosofia orientală, gîndirea africană, filosofia latino-americană, filosofia islamică și orientală etc.

Delegații români (prof. D. Ghișe, prof. Al. Tănase, prof. L. Grumberg de la catedra de filosofie a Academiei de Științe Economice și conf. I. Sofonea, de la catedra de filosofie a Institutului din Brașov), au luat parte activă la lucrările Congresului punînd în evidență (în cele 4 comunicări prezentate și 7 intervenții în discuții) orientările cuprinse în documentele partidului nostru, în opera secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la rolul culturii socialiste în formarea omului nou, au relevat caracterul profund umanist al culturii socialiste din țara noastră, rolul ei activ în dezvoltarea personalității umane, în configurarea unei lumi mai drepte și mai bune, în apărarea și consolidarea păcii și progresului social. Atît comunicările cit și intervențiile s-au bucurat de interes și atenție. Dealtfel, în contextul lucrărilor Congresului, ideile și orientările cuprinse în documentele partidului nostru, în opera secretarului său general, și-au demonstrat din nou, cu toată puterea, marea lor valoare și vitalitate teoretică și practică.

Menționăm că în cadrul manifestărilor legate de Congres, în penultima zi a acestuia, în Sala de teatru a Universității din Montreal, din inițiativa prof. Florence M. Hetzler (New York), o veche și constantă admiratoare a artei românești, a fost organizat — pornindu-se de la tema congresului, *filosofie și cultură* — un spectacol dedicat vieții și operei marelui nostru sculptor Constantin Brîncuși. La o masă rotundă a fost lecturat textul piesei lui Mircea Eliade, *Coloana fără sfîrșit*, în diferitele roluri fiind distribuite personalități ale vieții filosofice prezente la Congres: Prof. André Mercier — Universitatea din Berna (Elveția), Prof. John King — Farlow (Universitatea din Alberta — Canada), Prof. Evangelos Moutsopoulos — Universitatea din Atena (Grecia), Prof. Milan Damnjanović — Universitatea din Belgrad ș.a. După lectura piesei, a fost prezentat un film documentar american despre activitatea artistică a lui Brîncuși, care a pus în relief legăturile adînci existente între opera acestuia și tezaurul folcloric românesc.

Cu prilejul lucrărilor Congresului a avut loc și adunarea generală a Federației Internaționale de filosofie, din care face parte și Comitetul național de filosofie din România.

Menționăm totodată că delegația țării noastre, de pe poziții constructive, a stabilit numeroase contacte cu personalități ale vieții filosofice internaționale, atît din țările socialiste cit și din cele capitaliste.

Dumitru Ghișe